

Konferencija za medije HUP-ICT Udruge

STANJE DIGITALIZACIJE I PREPORUKE ZA UBRZANJE DIGITALNE TRANSFORMACIJE

HUP

Udruga informatičke i komunikacijske djelatnosti

15. srpnja 2026.

Digitalna infrastruktura – stanje

Pokazatelj	Hrvatska / nalaz iz radne analize	Interpretacija
Pokrivenost VHCN mrežama	82,7%	Značajan napredak u mrežama vrlo velikog kapaciteta.
FTTP - optika do korisnika	77,9%	Optička pokrivenost iznad prosjeka EU prema radnoj analizi.
Pokrivenost 5G mrežom	97,8%	5G pokrivenost iznad prosjeka EU.
Korisnici priključaka iznad 100 Mbps	51, 37%; 25. mjesto	Povećanje prihvaćanja i korištenja VHCN mreža/usluga na nedovoljnoj razini.
Korisnici gigabitnih priključaka	10%	Glavni jaz prelazi s izgradnje na aktivaciju i uporabu VHCN mreža.

Preporuke Europske komisije :

- ubrzati razvoj naprednih 5G mreža, uključujući samostalni (stand-alone) 5G;
- nastaviti ulaganja u sigurnu digitalnu infrastrukturu, kibernetičku otpornost i kvantne komunikacije;
- povezati ulaganja u infrastrukturu s konkretnim gospodarskim i društvenim korištenjem.

Digitalna infrastruktura je hrvatska priča o uspjehu.

Za nastavak razvoja: riješiti problematiku daljnje izgradnje VHCN mreža i uklanjanje barijera koje koče privatne investicije operatera te osigurati daljnje korištenje bespovratnih sredstava za razvoj ruralnih i otočnih područja.

Hrvatska ima razvijenu infrastrukturu, ali prenisku uporabu gigabitnih priključaka. Implementacijom posebne sheme vaučera, povećala bi se produktivnost tvrtki i građana te opravdale investicije.

Digitalna infrastruktura – prijedlozi intervencija

A. Poticajnije investicijsko i regulatorno okruženje

- unaprijediti pravni okvir prostornog planiranja i gradnje elektroničkih komunikacijskih mreža;
- smanjiti parafiskalne i lokalne namete, uključujući trošak prava puta;
- ubrzati administrativne i imovinskopravne postupke te standardizirati lokalnu praksu;
- osigurati kontinuitet bespovratnog EU financiranja za ruralne i otočne VHCN mreže uz obvezno privatno sufinanciranje operatora.

B. Program aktivacije gigabitnih priključaka

- Alocirati 50 milijuna EUR kojima bi se moglo pokriti 100.000 priključaka
- povećati korištenje gigabitnih širokopojasnih usluga;
- ukloniti početne financijske prepreke krajnjim korisnicima;
- povećati iskorištenost već izgrađenih mreža;
- stvoriti dodatne tržišne poticaje za nova ulaganja.

C. Nastavak poticanja izgradnje širokopojasnog interneta u ruralnim područjima

- S obzirom da će i nakon intervencija ostati otprilike 250.000 kućanstava nepokrivenih širokopojasnim internetom, neophodno je osigurati kontinuirano financiranje i jasna pravila dodjele za izgradnju gigabitnih mreža u ruralnim, otočnim i slabije pokrivenim područjima;

Digitalna transformacija gospodarstva – stanje

Pokazatelj	Hrvatska	EU	Zaključak
MSP-ovi s barem osnovnim digitalnim intenzitetom	56%	EU 71,4%	Značajan jaz u temeljnoj digitalizaciji poslovanja.
Korištenje računalstva u oblaku	40,7%	EU 46,7%	Rast je sporiji od potrebne dinamike.
Korištenje UI-ja u poduzećima	11,8% u DESI analizi	EU 20%	Hrvatska zaostaje.
Napredne digitalne tehnologije	stagnacija ili pad	-	Slabiji učinak na produktivnost, inovacije i konkurentnost.
E-trgovina i elektronička razmjena podataka	pad ili stagnacija	-	Digitalna transformacija poslovnih procesa usporava.

Preporuke Europske komisije :

- ubrzati digitalizaciju MSP-ova i povećati korištenje UI-ja, oblaka i podatkovne analitike;
- ojačati programe vaučera, financijske instrumente i EDIH/DIH podršku za jačanje digitalizacije SME i podršku prioritetnim područjima Strategije pametne specijalizacije (S3);
- usmjeriti potporu prema sektorima s najvećim potencijalom povećanja produktivnosti (IRI) i digitalno manje razvijenim poduzećima (vaučeri za digitalizaciju I AI)
- poboljšati dostupnost financiranja za rast inovativnih i *scale-up* tehnoloških poduzeća;
- ojačati povezanost istraživanja, inovacija, komercijalizacije i međunarodnog skaliranja;
- povezati digitalnu i zelenu tranziciju kroz podatkovne platforme, energetske učinkovitost i smanjenje emisija.

Digitalna transformacija gospodarstva usporava upravo u trenutku kada UI postaje glavni alat buduće produktivnosti.

Digitalna infrastruktura sama po sebi ne povećava produktivnost. To čine poduzeća koja koriste UI, cloud i podatke za promjenu procesa, proizvoda i poslovnih modela.

Cilj politike ne smije biti broj edukacija i pilota, nego broj rješenja uvedenih u produkciju, rast dodane vrijednosti, izvoza i produktivnosti.

Digitalna transformacija gospodarstva – prijedlozi intervencija

Mjera / instrument	Prijedlog HUP-ICT-a	Ciljna vrijednost / rok
UI i digitalni vaučeri za MSP-ove	34 mil. EUR	uključiti min 1.800 poduzeća do kraja 2028.
Blended instrument za primjenu i skaliranje UI-ja	36 mil. EUR	uključiti min 150 poduzeća do kraja 2028. kredit + jamstvo + kapitalni grant/rabat do 50% uz ostvarenje rezultata
IRI projekti poduzeća	min 70 mil. EUR	bespovratna sredstava 2026.-2028. stalni pozivi za tržišno primjenjiva rješenja
IRI projekti znanosti i gospodarstva	min 40 mil. EUR	veći broj projekata s poslovnim partnerima
DIH/EDIH podrška	11 mil. EUR	transformacija servisnih tvrtki prema proizvodima i platformama; podržati EDIH/DIH, uspostaviti DIH za produktizaciju i transformaciju ICT sektora
IPCEI UI	min 150 mil. EUR	nacionalna kontribucija tijekom pet godina za min 5 projekata: 2 izravna i 3 pridružena partnera

Digitalne javne usluge – stanje

Područje	Pozitivni elementi	Glavni nedostaci
Usluge za građane	e-Građani, elektronički zdravstveni podaci, dio interoperabilnosti	Neujednačeno korisničko iskustvo i pad/niska uporaba pojedinih e-usluga
Usluge za poduzeća	postoje brojni digitalni kanali	Usluge nisu dovoljno povezane i često ne obuhvaćaju cijeli životni ciklus postupka
Registri i podaci	postoji temeljna infrastruktura razmjene	Nepotpuno povezivanje registara i nedovoljna primjena načela „once-only“
Sektorski sustavi	napredak u pojedinim područjima, posebno zdravstvu	Nedovoljna integracija zdravstva te gotovo nepokrivene konkretne UI mjere za energetiku, poljoprivredu i promet
Način digitalizacije	razvoj novih sustava i platformi	Prečesto se digitalizira postojeći postupak, umjesto da se proces pojednostavi i redizajnira za korisnika

Preporuke Europske komisije :

- pojednostaviti digitalne javne usluge za građane i poduzeća;
- poboljšati interoperabilnost registara i sigurnu razmjenu podataka;
- praktično provesti načelo „once-only“ kako korisnici ne bi ponovno dostavljali podatke koje država već posjeduje;
- ubrzati integraciju digitalnih zdravstvenih usluga i prekograničnih digitalnih usluga;
- usmjeriti razvoj prema stvarnoj uporabi, dostupnosti i korisničkom iskustvu.

Digitalna država napreduje, ali ne dovoljno brzo.

Digitalizacija javne uprave mora biti usmjerena na korisničko iskustvo, a ne samo na pretvaranje postojećih obrazaca i procedura u elektronički oblik.

Država treba biti prvi kupac inovacije i partner digitalne transformacije gospodarstva.

Digitalne javne usluge – prijedlozi intervencija

A. Uspostava nacionalnog GovTech programa

B. Implementacija inovativne javne nabave

Elementi GovTech	Prijedlog HUP-ICT-a
Financijski okvir	12 do 16,8 milijuna EUR za razdoblje provedbe
Faze	GovTech lab/hub i portfelj prioriternih use-caseova; inovacijski izazovi i pilot-ugovori; PCP/PPI postupci; integracija; evaluacija i skaliranje
Prihvatljivi troškovi	razvoj i integracija UI rješenja, pilot-ugovori, inovativna javna nabava, pravna i tehnička podrška, upravljanje portfeljem, edukacija i evaluacija
Temeljno načelo	program ne smije ostati na razini hackathona, demonstracija i malih pilota; uspješna rješenja moraju ući u produkciju i skalirati se u više tijela

C. AI Factories

- ključna prilika za jačanje nacionalnih kapaciteta u području umjetne inteligencije, digitalne suverenosti i međunarodne konkurentnosti.
- Posebno važno: aktivno uključivanje hrvatskih ICT tvrtki u razvoj, implementaciju i upravljanje platformama koje će omogućiti razvoj i testiranje AI rješenja, korištenje regulatornih i tehnoloških sandbox okruženja te izgradnju pouzdane infrastrukture za razvoj, validaciju i primjenu hrvatskih AI proizvoda i usluga.

D. Sektorske UI primjene i interoperabilnost

- uz horizontalne sustave, definirati konkretne, financirane mjere za zdravstvo, energetiku, poljoprivredu i promet;
- prioritet dati procesima s velikim brojem korisnika, visokim administrativnim troškom i dostupnim podacima;
- projekte zasnivati na interoperabilnosti, kvaliteti podataka i primjeni once-only načela;
- omogućiti sudjelovanje domaćih implementatora s međunarodnim iskustvom i prijenos provjerenih praksi u hrvatsku javnu upravu.

Digitalne vještine i ICT stručnjaci – stanje

Pokazatelj / nalaz	Vrijednost iz radne podloge	Razvojni problem
Građani s osnovnim digitalnim vještinama	oko 59%; u analizi se istodobno navodi 11. mjesto i rezultat oko prosjeka EU	Cilj dosizanja 80% do 2030. nije na sigurnoj putanji.
ICT stručnjaci u ukupnoj zaposlenosti	oko 5%	Nedovoljan broj studenata, neusklađenost s tržištem i izazovi privlačenja i zadržavanja stručnjaka.
Korištenje UI-ja za privatne i poslovne svrhe	22. odnosno 23. mjesto prema radnoj analizi	Niska sposobnost praktične uporabe naprednih digitalnih alata.
Dugotrajno nezaposleni	oko 25.000 osoba	Zastarjele vještine i teška prilagodba novim tehnologijama, posebno u starijim dobnim skupinama.

Digitalne vještine ostaju najveći dugoročni izazov digitalne transformacije.

Hrvatska mora prijeći s digitalne pismenosti na digitalnu izvrsnost: od korisnika tehnologije prema ljudima koji tehnologijom stvaraju vrijednost.

UI neće nagrađivati reprodukciju znanja, nego sposobnost rješavanja problema, kritičko razmišljanje, kreativnost, interdisciplinarnost i brzo učenje.

Dugoročno ograničenje više nije dostupnost tehnologije, nego dostupnost kvalitetnih ljudi, interes mladih i pravovremenost u prilagodbi obrazovnih procesa.

Preporuke Europske komisije :

- smanjiti odustajanje od STEM i ICT obrazovanja;
- povećati broj žena u ICT obrazovanju i zanimanjima;
- razviti programe cjeloživotnog učenja, prekvalifikacija i usavršavanja;
- bolje povezati obrazovni sustav s potrebama gospodarstva;
- povećati broj i poboljšati zadržavanje ICT stručnjaka;
- privući studente iz trećih zemalja.

Digitalne vještine i ICT stručnjaci – prijedlozi intervencija

- A. Posebna mjera za UI talente
- B. Programi školovanja za građanstvo
- C. Uspostava kontinuirane, strukturirane i ubrzane detekcije budućih kompetencija, standardizacije kvalifikacija, financiranja obrazovanja pojedinaca te odobravanja obrazovnih programa
- D. Reforma obrazovanja i povezivanje s industrijom
- E. Uspostaviti mjeru aktivne politike zapošljavanja mladih u riziku od automatizacije i utjecaja umjetne inteligencije
- G. Istražiti realnost uzroka smanjenja broja mladih koji se odlučuju za računarska zanimanja
- H. Privlačenje i zadržavanje talenata uslijed demografskog pada

Element	Prijedlog
Ciljna skupina	Najmanje 12.000 dugotrajno nezaposlenih, s posebnim obuhvatom osoba starijih od 50 godina
Financijska alokacija do 2028.	3.600.000 EUR
Veza s postojećim programom	Nastavak programa Temeljne digitalne vještine provedenog u suradnji s OECD-om
Minimalni rezultat	Završena edukacija i mjerljiv napredak u digitalnoj/UI pismenosti; u nastavku pratiti zapošljavanje i aktivaciju

Element	Prijedlog
Ciljna skupina	Najmanje 50.000 zaposlenih i nezaposlenih pojedinaca
Financijska alokacija do 2030.	125.000.000 EUR
Veza s postojećim programom	Nastavak programa HZZ vaučeri
Minimalni rezultat	završena edukacija i mjerljiv napredak u prekvalifikaciji i dokvalifikaciji za ICT i AI zanimanja; u nastavku pratiti promjenu radnog mjesta, visinu primanja, djelatnost u kojoj se zapošljavaju

HORIZONTALNI IZAZOVI (1)

Uskladiti ambiciju strategija i planova s financijskim volumenom mjera

- Nacionalni plan za UI, Strategija digitalne Hrvatske 2032., Strategija pametne specijalizacije, Roadmap Digitalne Dekade

Komercijalizacija i produkcija kao horizontalni prioritet

- krajnji rezultat mora uključivati mjerljiv poslovni ili javni učinak: produktivnost, izvoz, prihod, uštede, kvalitetu ili brzinu usluge

Jasna arhitektura financiranja

- bespovratna sredstva za projekte strateškog značaja, osobito nacionalne kontribucije u IPCEI
- kreditni i jamstveni instrumenti za predfinanciranje, sufinanciranje i mostno financiranje, uz poseban naglasak na što veći udio primjene kapitalnog rabata („capital rebate“) od 40 do 50%, vezanih uz ostvarenje unaprijed definiranih pokazatelja

Provedbeni kriteriji koji prepoznaju rast i inovacije

- ne ograničavati pružatelje usluga samo prema formalnoj veličini, nego vrednovati relevantno iskustvo i sposobnost provedbe;
- negativan EBIT ne smije automatski eliminirati startup ili scale-up ako proizlazi iz ubrzanog rasta i ulaganja u R&D;
- pri ocjenjivanju uzeti u obzir tržišni potencijal, udio izvoza, kvalitetu tima, intelektualno vlasništvo i sposobnost komercijalizacije.

HORIZONTALNI IZAZOVI (2)

Jedinstven i pravno usklađen tretman Organizacija za istraživanje i širenje znanja u procesima istraživanja

- U javnim pozivima i evaluacijama OIŠZ definirati u skladu s Okvirom Zajednice i GBER-om, a ne prema pravnom statusu, osnivaču ili dominantnom izvoru financiranja;
- pozivima unaprijed propisati dokaze za status partnerske OIŠZ-a: osnivačke akte, opis djelatnosti, financijska izvješća, razgraničenje aktivnosti i ulogu u projektu.

Nacionalni sustav praćenja učinka

- Sve mjere treba povezati s javnim praćenjem pokazatelja Strategije digitalne Hrvatske i Digitalnog desetljeća.
- Uz potrošena sredstva i broj korisnika potrebno je pratiti rezultate nakon završetka projekta

Konferencija za medije HUP-ICT Udruge

STANJE DIGITALIZACIJE I PREPORUKE ZA UBRZANJE DIGITALNE TRANSFORMACIJE

HUP

Udruga informatičke i komunikacijske djelatnosti

15. srpnja 2026.